

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Negyed évre . . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető küldemények a szerkesztőnek, anyagiak a lap tulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:
 egy 1 hasábos peti sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyilttér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél 30 kr.

A hirdetések Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomtatás és a szerkesztőnél fogadtatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Az új igazságügyminiszter.

Mint a hivatalos lap tegnapi számából látjuk, Szilágyi Dezső csakugyan kinevezett igazságügyminiszterre.

Semmi közünk a nagy politikához, de a jelen esetben kénytelenek vagyunk ezen tényt refleksiókkal kísérni két okból. Először azért, mert Szilágyi Dezső négy-öt év előtt mint mérsékelt ellenzéki hangulatcsináló szónok bejárta vármegyénket is és akik őt közölnék csak akkorából ismerik, de az azóta lefolyt eseményeket figyelemmel nem kísérték vagy elfelejtették, azoknak az ő kormányba lépéséhez a változott helyzetből folyólag némi magyarázat szükséges. Másodszor azért, mert mióta Tisza Kálmán az izgalmas véderővitából diadalmasan kilépett, azóta az ellenzéknek egyik röpke jelszava, Tiszát erkölcsileg megbukottnak deklarálni és Szilágyi tárcaváltását úgy tüntetni fel, mint szánalomból vagy részvétebből vállalt fegyverbelepést, azon hallgatag kikötéssel, hogy már most a Tisza nevével viselő kabinetben ő lesz a diktátor, a politikai irányzó.

Látszik ebből, hogy Szilágyinak a kabinetbe lépését egyrészt politikai rendszerváltozásra, másrészt pedig Tisza Kálmán vezérszerepének korlátozására kívánják magyarázni.

Senki sem tudhatja, hova fejlődnek a viszonyok; de azt igenis tudhatni már most egész határozottsággal, hogy mind a két irányban táplált kombináció alaptalan és ha nem hamis, akkor önámító föltételezés. Az ellenzéknek ama hiu reménykedése, hogy Szilágyinak a kabinetbe lépése a Tisza rendszer megbuktatása céljából történt, kézzelfoghatólag tarthatatlan nézet. Hiszen mindenki emlékezik, a ki lapokat olvas, a Felsőnek azon fenomenális bizalmi nyilatkozatára, mellyel a Tisza lemondása eshetőségéről szállingolt híreket fogadta. Csak bárgyu ember teheti föl, hogy a Felső miniszternek meghívja azt a politikust, a ki az általa is helyeselt és pártfogolt irányt fölforgatni törekednék. Ama hosszú tárgyalási idő alatt, mely Szilágyinak miniszteri jelöltségétől kinevezettségéig terjed, bizonyára ennél aprólelkesebb kérdésekre is kiterjedt az eszmecsere és hogy ő semmi másért, mint a Tisza Kálmán által irányított politika támogatására lépett a kormányba, azt éppen az ő kinevezetése bizonyítja legszattanosabban. A kik tehát az ő kormánybalelépésétől azt várják, hogy vállalt tárcája keretén kívül is hatva, ő lesz kvázi az igazi miniszterelnök, Tisza pedig csak a cím terheit és az új korszak dicsőségét élvezi: azok tudva és akarva kiteszik magukat olyan csalódásnak, a melytől úgy Tisza jellemének és természetének ismerete, mint a kétféle vezetésnek szembezőkő képtelensége jó előre biztosíthatná őket.

Ami Szilágyi Dezsőnek itteni szereplését és az abból vont következtetéseket illeti, abból tényleg csak a következő mozzanatok igazak. Szilágyi igenis agitált a mérsékelt ellenzék érdekében, de annak már innen-onnan öt eszterdejé. Azután még két évig megmaradt a pártkötélben, de már mintegy három év óta kilépett a mérsékelt pártköréből. Az ilyen kilépés pedig mindentől a világon azt jelenti, hogy megszünt tovább azon párt nézeteit osztani. Ha mégis ellenzéki színezetű álláspontot foglalt el a véderővita elején; ezt mint pártönkívüli képviselő teljes joggal tehetette, éppen úgy, mint a hogy akár hány kormánypárti képviselő is, a pártfegyelm dacára, hangot adott részleges külön véleményének. Hogy azonban éppen a szenvedélyes véderővita után szánta rá magát a kabinetbe lépésre: az csak azt bizonyítja, hogy midőn az ellenzéknek minden tisztességet megvető erőszakoskodásait látta: nem találta többé kipróbált hazafiságával megférőnek azt, hogy tovább is félrevonulva maradjon s óriási tettérjét és tehetségét ne értékesítse a szorongatott haza és ennek nehéz viszonyai között áldozatkészen kitaró kormányfeje támogatására.

Igy kell felfogni a tárcaváltást, melynek

szakmáján belül lehetségesnek tartunk sok minden reformot; de az, hogy általa és miatta változás történjék a kormányzás szellemében és irányában, semmi egyéb, mint nagy gyerekeknek való tündérmese.

A véderő-vitához.

Báró Podmaniczky Frigyes országgyűlési képviselő következő nyílt levelet intézte Bács megye O-Kanizsa kerületének választóit:

Tisztelt választók!

A „véderőtörvény“ váratlanul hosszúra nyúlt s nevezetessé vált országgyűlési tárgyalásáról kötelességemnek tartom önöknek a következő jelentést tenni:

Váratlanul hosszúra nyúló tárgyalásnak neveztem a most lefolyt tárgyalást, mert sem a szélsőbal, sem a mérsékelt ellenzék — a mondott törvénynek bizottsági tárgyalásai közben s az azt követő időszakban — nem emelte ki a védtörvény két rendbeli 14. és 25. §-ának jogellenes, nemzetellenes s a magyar közművelődést megrontó ama természetét, melyre utóbb alapíthatni vélte ugyanazon ellenzék azon nagyszerű ígalmat, melyet országgyűlési jelenetében s országgyűlési felkölteni igyekezett.

Nem tartotta pedig a felemelt szakaszokat oly veszélyeseknek az ellenzék mindaddig, a míg a szabad-elpárt kebelében folytatott értekezletek alkalmából, az a téves hit nem keletkezett benne, hogy az e tárgyban pártunkban fölmerült nézeteltérések föl lesznek használhatók sikeres támadásra a kormány ellen. Ez után tört csak az ellenzék szokatlanul hevesen pártunk s annak vezére Tisza Kálmán kormányelnök ellen, a talajt előkészítettnek találván s a kínálózó jelszavakat, mint: közjogunk feladása, germanizáció, önálló nemzeti hadsereg s nemzeti művelődés lerontása, — rendkívül alkalmasnak ismervén fel arra nézve, hogy egész erélyvel a kormányelnök ellen fordulva, egyszersmind tönkresílynyithassák az ő eltávolítása által az eddig létezett magyar országgyűlési pártok leghatalmasabbikát: a szabad-elpártot.

Hogy mindez valóban úgy van, a mint itt elmondám, azt legfőnyesebben bizonyítja azon tény, hogy egészen azon időpontig, míg az e tárgyban történt kormánypárti nyilatkozatok intencióinak e félreértése be nem következett, az általános vita a parlamentarizmus, alkotmányos elvek s eszmék szabályainak megfelelőleg folyt le.

Azontul, úgy lévén meggyőződve az ellenzék, hogy Tisza Kálmán a védtörvénynek marad vagy bukik, az egész vita a személyeskedés jellegét vette fel, egymást erő leghevesebb s gyűlöletesebb, Tisza kormányelnök ellen intézett támadásai által véltén bizonyították. E személy elleni harc segélyével támasztott igazalom tetőpontját érte el. Évi január 29-én, mely napon a véderőtörvény általánosságban 126 szónyi többséggel fogadtatott el a részletes tárgyalás alapjául.

Annál nagyobb volt az ellenzék csalódása s felháborodása e roppant nagy többség felett, mert bizonyított arra, hogy a képviselőházban s a szabad-elpárt kebelében történtek következtében, a szabad-elpárt már is alapjában meg van ingatva. Arra számítottak, hogy sokan ki fognak lépni pártunkból s még többet tartózkodni fognak a szavazástól, mely remények teljesedése esetére tetemesen megapadt volna az óriási többség. — S törpe többségre lett volna szükségük arra nézve, hogy Tisza adja be lemondását, vagy a parlament feloszlásához folyamodjék, mint utolsó remédműhöz.

Rudolf trónörökös megdöbbenéssel s lesújtólag hatott halála, a felebb érintett események következtében rendkívül félizgult kedélyeket — ekkor a harc a parlamentből már az utcára lévén terelve — néhány napra legalább lecsillapította. De csak azért, úgy látszik — hogy Tisza Kálmán által a védtörvény 14. §-ban benyújtott módosítás és a 25. §-hoz Gajary Ödön által beadott határozati javaslat által eszközölt, felette megnyugtató módosítások dacára, ő felségének, Magyarország királyának mintegy szembe látára, annál dühösebben folytassa az egyesült ellenzék az ország kormányelnöke — s nem többé a védtörvény ellen azon harcot, melynek végeredménye gyanánt régóta táplált óhaját, a szabad-elpártot s annak kormányát reménylette, ha nem is egy csapással, de ügyesen tervezett aláaknázás segélyével megsemmisítheti.

Részemről sem a 14. §-ban sem a 25. §-ban, sem közjogi sérelmet, sem ifjuságunk magyar közművelődésünk elleni támadást soha észlelni képes nem válek. A 14. §. egyébiránt a kormányelnök által benyújtott módosítás által oly megnyugtató formulázást nyert, hogy azt majdnem az egész ház, kevés kivétellel, egyhangúlag elfogadta. A 25. §-ban megállapított s annyira sérelmesnek talált, a tisztí vizsgánál való bukás esetére követelt 2-ik, illetőleg ismétlési évet teljesen okadatoltnak s igazságosnak talalom, mint pressziót az intelligencia azon ifjaira nézve, a kik az előnyöket, melyekben a törvény részestli, szívesen fogadják, de az ezen előnyökért követelt szellemi erőfeszítésről, kötelességteljesítésről mitsem akarnak tudni.

A nép fiai három évet szolgálnak mint közvitéztek; az intelligencia eddigéig egy évet töltvén, mint önkéntes a hadseregben, rövidt le a három évről megfelelő kötelességet a haza iránt.

Ezen nevezetes előny fejében ezentulra, ha a tisztivizsgát ezen egy év végeztével nem teszi le kielégítő sikerrel, még egy évig kellend szolgálnia, a mi teljesen okadatolt és igazságos eljárás, mert az intelligenciától méltán megvárhatjuk azt, hogy a nyert anyagi előnyöket, szellemi munkásság s megfeszített szorgalom által tudhassa és akarhassa is ellensúlyozni.

A mit a réven veszt — a mennyiben tanulmányait az önkénteskedés alatt nem folytathatja — azt bőven megnyeri a vámon; mert nem nézve a közoktatás terén nyert engedményeket, katonáskodása közben túlbrend-beli, reánk magyarokra nézve főfontosságú tulajdonra tehet és fog minden bizonnal szert tenni: el kellvén sajátítania a rendességet, pontosságot, a fegyelmezettség érzetét s mindazon férfias tulajdonságot, mely minden katonaviselt ember életén mint hasznos vezérionál, jóltevéleg végig húzódik.

Hisz mai napság meggyőződhetünk már arról, mily roppant különbség van — akár az intelligenciát, akár a nép fiait vegyük is tekintetbe — a katonaviselt vagy nem viselt ember használhatósága s gyakorlati kiképzése között; az előny mindig, majdnem kivétel nélkül az elsőben felemeltettek felé hajolván. — A magyarság feladata az, hogy e hazát műveltség és fegyverrel kezében védje s tartsa meg a jövő nemzedék számára.

A szélsőbal természetesen ezen egyszerű demokratikus eszmékből kiinduló okoskodást visszautasította, nemcsak, hanem azt „demagogiának“ keresztelvéen el, mintegy meg akarta bélyegezni s megsemmisíteni annak hatását. Ezen tisztelt urak csak akkor emlegetik a népet s csak akkor hizelegnek a tömegnek, mikor attól népszerűségiük gyarapíthatása szempontjából valamely előnyt várhatnak és remélhetnek; — de a jelen pillanathban a nép fiaival mitsem gondolnak, a haza egész jövőjét az ifjuság azon, szerencsére kisebb számában látván összpontosítva, a mely tanulmányai helyett tüntetésekkel foglalkozott hónapokig, — s őrleik engedelmevel s így tehát, a mint hinnem kell, azok nagy öröme s megnyugvására.

Azaz eszelősséggel határos beszédekről, melyek germanizációt emlegetnek ott, a hol a német nyelvnek egy többire nézve okvetlenül szükséges elsajátításáról van szó, e helyen alig tartom érdemesnek megenlíteni.

Bizony csak hasznára fog válni azon ifjunak, aki valamely, a külfölddel érintkező pályára készül, — orvos, kereskedelmi, mérnöki stb. — ha az önkéntesi első év alatt megtanulja azt a kevés német szót, amit töle mint okvetlenül szükséges követelnek. A közös hadsereg hivatalos nyelve a német lévén, okvetlenül szükséges, hogy a főtisztek nemcsak saját, hanem az általuk szolgáló közvitészég érdekében is a német vezényszót s szolgálati szabályhoz szükséges s a csatamezőn való intézkedés feltételül kívánatos német szót értsek s tudják is.

Mindaz, amit megtanulunk, soha sem vált még kárunkra; csak annak hiányát érezzük nagyon, amit meg nem tanulunk.

E hónapok óta tartó izgatás s személyes indokok sugallta szenvedélyes vitaközlés s az utára áthelyezett parlamentarizmus, különösen két irányban mutatkozik rendkívüli lehangoló következményének.

Az ifjuságunk az ellenzék bizonyos túzó részegei által történt lelkiismeretlen bevonása, ezen öt teljese meg nem illető izgalomba s párttusába, szerintem évekre hátravetette az ifjuság művelődésének kielégítőleg megindult haladását, megsemmisítette mindazon szép reményeinket, melyeket az ifjuság szorgalmának általában — mert örvendetes kivételek mindig találkoznak — gyarapodása s fokozódása iránt a szerzett tapasztalatok után ítélve tápláltunk.

Hogvis tanuljon az ifu, ha az összes ellenzék hónapok óta, tele torokkal azt kiabálja, hogy a 25. §. által az ifjuság germanizáltak; hogy oly tanulmányokkal halmoztatik el, melyeknek hasznát soha sem veendi; s ha a közös hadseregben való szolgálatról úgy hall szónokolni, mint valamely hazaellenes tevékenységről s foglalkozásról, mely pályán való előmenetelét inkább gátolni, semmint előmozdítani törekednek illető előjáróik.

De hát nem bün az, ha a serdült ifjut ily előitéletek beoltása révén tudatlanná, hazafiatlanná s végreis gyávává akarják átalakítani, akinek a haza védelmezésének kötelessége teljesítése iránt még csak érteke se legyen, aki bünnek tartja azt, ami egyedüli disze kell, hogy legyen az ifjunak: a műveltséget s a haza védelmében tanusítandó vitézséget.

Azon ifjak kebeléből, kik az ellenzék ezen túzóinak elveit követve, immár hónapok óta az utcán, kávéházakban s vendéglőkben tanyáznak s tüntetésekkel foglalkoznak, kihalt minden érzék, a kötelesség s a tisztelettelvadás iránt kedélyök elfásult, erkölcsaik pedig elvadultak.

A műveltség e határozott s több évekre kibató hanyatlásán kívül még egy körülmény szomorított el nagyon s fokozza aggályaimat. Meg kelle ugyanis győződnöm arról, hogy a magyar intelligencia egy részének politikai érettsége korántsem érte el, vagy legalább állotta meg azon fokot, a melyet, hogy élert, bizton hittem, vagy a mely érettséggel hajdan legalább birt. Mint a demokratikus elvek egyik régi előmozdítóját s előharcosát, e jelenség rendkívül lehangolt, mert át kelle lát-

nom, meg kelle győződnöm arról, hogy a demokratikus elvek befolyása alatt, a politikai érettség, a hazaszeret, a közigyvek iránti érdeklődés rendkívül alálanyatlott. Lehet-e politikai érettséget s hazaszeretetet feltételeznünk a magyarországi intelligenciában mindazok után ítélve, miket e néhány hó leforgása alatt a politikai s tudományos körök részéről tapasztaltunk. A választ e kérdésre megadandó, a történeteket adom elő; hadt itéljenek a tisztelt választók, menten minden befolyástól.

Jannár hava 29-én, a fentebb említett szavazás napján, midőn az országos ülés eloszlott, majdnem valamennyi szabadelvű kormányparti képviselő az utcára érven, az ott egybegyűlt ifjuság s esőselek által insuláltatott, — a kormányelnök távozása közben csak nagy nehezen menekülhetvén meg a testi bántódástól s előre szervezett megtámadtatástól.

E kínos jelenet közben a szélsőbal vezére Ugron Gábor kijött ugyan az utcára s ott egy székre lépett, az ugynevezett néphez mondott csillapító szavakat, de e szavainak semminemű hatása nem volt, mert sokkal könnyebb a tömeget fellázítani, mint lecsillapítani s a mesterségesen felizgatott kedélyeket a rendes mederbe visszaterelni.

E szégyenletes jelenetek következtében — ugyanaz nap állították meg gróf Károlyi Tibor felsőházi tag kocsiját s szállították őt ki erővel s leköpdösték s taszigálták meg. Nem szólalt fel egyetlen tagja sem az ellenzéknek a törvényhozói immunitásnak ebben nyilvánult megsértése miatt nemcsak, de itt Budapesten az ellenzéki mindennemű krajeáros lapok e cím alatt „Tisza Kálmán futása“ rajzban adták s találták a közönség elé e szentintük lélekemelő jeleneteket.

Másnapra, január 30-án, az előbbi napon tapasztalt következtében a hatóságok részéről óvintézkedések tettek s a képviselőház tagjainak szabad s bántatlan járás-kelést biztosítandó, katonaság rendeltetett ki a színhelyre.

Ekkor ülésbe menvén két ellenzéki képviselő, vizgyázatlanságból-e, vagy pedig fel nem ismerttven a katonaság által, nagy jajveszékkel az ülésbe jő, azt állítván, hogy immunitásuk a fegyveres erő által megsértetett. De bármennyire lett is ez ügy megvizsgálva, más alig derült ki, mint az, hogy az egyik képviselőnek kalapja esett le fejről, a másik pedig szemüvegét veszté el. Amyi száz meg száz képviselő közül, a kik a házba menének az nap, csak e kettő vélte immunitását megsértettnék s erre azután a házban egy éktelen vita keletkezett, a mely vita közben a kormányelnök élesen megtámadtatta a hatalom visszaélése s a képviselői immunitás erőszakos megtámadtatása eméin. — Előttevaló napon, mikor a mi pártunk tagjait majdnem kivétel nélkül insulálta az utcai esőselek s erőszakot gyakorolt, ezt az ellenzék mintegy jogos megtorlásnak vette, a pártunk által végbe vitt, nekik visszatetsző szavazása miatt, de következő nap, mikor talán felizgatva bizonyos idegesség által, mely határos az ijedelemmel, valamely ellenzéki képviselőn, valószínűleg saját ügytelensége által előidézve, csekély kellemetlenség esett — mert hisz a kalap s szemüveggel történt események alig mondhatók egyének — akkor már megsértetett az immunitás, ostrom-állapotot emlegettek s a képviselőház tanácskozási szabadságát mondották veszélyeztetettnék.

Azonban mindezek után mi történik? E kérdésenre a választ megadja a f. évi február 17-én rendezett véd-törvényellenes tiltakozó tüntetés. Az ellenzék ugyanis hatósági engedély s husz lovasrendőr őrizete alatt rendezett egy tüntetést az ország legelső s legfőbb állású férfai, a kormányelnök ellen, ő Felsőházi, Magyarország királyának szeme láttára. — biztos őrizet alatt s nagyobb kényelem okáért, mert a gyaloglás kényelmetlen dolog, a vezérek kocsiin ülve vezették a menetet, — a mely menetben nem 52000, — mint az ellenzéki lapok hirdették, — de a rögtönzött fényképészeti felvételek után kiszámítva semmi esetre 8200 embernél több nem vőn részt.

Mindaddig, míg az ellenzék vezérférfainak jól esett s illett az őrizet, a rendőrséget nem bántalmázták, — de a mint a Calvinéren a menet oszlani kezdett, bezzeg azonnal ordítani kezdé a tömeg: Abzug a rendőrség, a mely magaviselet eléggé tanuskodik arról, amit az imént mondtam, hogy véleményem szerint a tömeget, tanuló ifjút épügy, mint a mesterlegényt és munkást, e hónapok óta tartó eszeveszett izgatás egészen kivétköztette nemesen s higgadtan gondolkozó magyar jellegéből, a melyet soha eddigelé a magyar nép — hacsak idegen elbujtók nem léptek actióba — le nem vetközött semmi alkalommal.

Ha most már e három egymás mellé sorozott előkészített eseményeket szemügyre vesszük, — hol találjuk meg e heterogen természetű ferde felfogásban azon öntudatos logikai eszmenetet, a felelőség és elvhűség azon önézetét, a mely kell, hogy a képviselőház minden egyes tagját áthassa? — hol találjuk meg a tisztesség azon vezéreszméjét, a mely kell, hogy irányozza a magyarok minden tetteit és eljárását, ha a velünk egy hazát lakó nemzetiségek felett a szellemi, erkölcsi s anyagi urhatat biztosítani akarjuk magunknak magyarokul? hol találjuk meg az elvtelen, kapkodó miveletlenséget s durvaságot elaruló eljárásban azon tisztesség-tudó hazafian erélyes fellépést, a mely eddigelé jellemezte hazánk különféle elvekből kiinduló bármely törvényhozó testületeit?

E kérdésekre válaszom ez: sehol. Sivár elvtelenség, hazafiatlan személyes gyűlölködés, a közmivelőds s hazafiaság lerontása az, a mit eszközül felhasználás az ellenzék, személyeskedő politikai céljaik keresztülvitele szempontjából.

De ha elfordulunk a politikai éretlenség e képeitől s a közmivelőds miként való nyilatkozatai felé fordulunk, épen oly lehangoló, sivár s meddő jelenségekkel találkozunk.

Hazánk egyik legelső dignitariusaival találkozzán, — a ki a mostani divat szerint szinte az ellenzékhez számítottá magát akkoron, mert most már némileg más-kép gondolkodik — s vele megbeszélvén a véd-törvény alkotta politikai helyzetet, — e főr felém fordulva ezeket mondá:

„Az nem tagadható: hogy Apponyi gróf s az összes ellenzék most a magyar közmivelőds érdekében folytat harcot Tisza Kálmán ellen.“

S ez a főméltság azok a férfiak közül való volt, kiknél otthonuk a kálmási nyelve még mindig nagy részben a német, s a kál még csak egy inast sem fogadnak

fel, komornyikot éppen nem, hacsak „kifogástalanul“ nem beszél a német nyelvet.

Ó tehát inasának műveltségétől többet követel, mint azon középosztály ifjainak műveltségétől, a mely középosztály csakis e műveltség által van képesítve arra, hogy helyét az államban — előjogok által nem tartathatván fenn — valamint a maga, ugy a közhaza javára megállja derekasan s kifogástalanul.

Budapest elsőrangú intézeteinek egyik tanárával beszélvén meg a 25-ik §-t, azt tapasztalám, hogy ő tudor léteére olyas valamiről beszél, a minék tartalmát s értelmét nem is ismeri. Megtámadván őt e lelkiismeretlen eljárása miatt, töredelmesen bevallotta, hogy sohasem olvasta el s így tehát nem is ismeri a 25-ik §-t — de csak ugy beszél, hallomás szerint s azon cikkeket után ítélve, melyeket az ellenzéki lapokban olvasott.

Egy másik, szintén, a fővárosban működő tanártól a következőket hallám egy gyűlekezeten elmondani:

En természetűds vagyok s mint ilyen az állatvilág minden egyes mozzanatait jól ismerem, mert tanulmányoztam. A macska például, külkei felcseperedvén, azokat macska módra „miákolni“ tanítja, de soha sem jő eszébe, hogy kutya módra németül tanítsa ugatni.

Azon társaság becsületére legyen mondva, a mely ott egybe volt gyűlve, a tanár ur bárdolatlan szavait, noha egészen az intelligencia jelenlegi színvonalán állottak, agyon hallgatta s nem éljenezte meg, ami mostanság a csodák közé tartozik.

S e részben ily tényezőkre lévén bizva a fővárosi ifjuság nevelése, esoda-e, ha az ifjuság zsengebb s szülei által kevésbé istápolott részében végelegesen elfajul s alá-száll minden ifju kedély nemesség s a műveltség iránti vonzalom, de a miatt erősebben fejlődik a durva bárdolatlanság s kedélysisvárság.

A hányszor a lefolyt hónapok alatt a főváros utcáin végig mentem s láttam, mit cselekesznek s hallám, mit s miről beszélnek az utcán járó-kelők, mindannyiszor eszembe jut egy beszélgetésem, melyet egy törökkel emigy folytattam:

Ugyan mondja meg ön — kérdém a török művelt körökhöz tartozó ismerősömtől — mit gondolnak, vagy mi kötelességet teljesítenek a dervisek, mikor ünnepeken az utcán végig bukfenceket s cigánykerekeket vetnek s olyszereleg viselkednek, mint azok, akik a szesz italoktól a rendén nagy élvezete következtében delirium tremensbe estek? — Vajjon vallás iránti vagy más, a mohamedanizmus iránti kötelességeket teljesítenek-e ezen önkívületi állapotba jutottak, vagy pedig beteg, az örülettel határos rajongás intézi tetteiket?!

Az én törököm nagyon komoly areot vágott e captiosus kérdés hallatára, de csakhamar felfalálta magát, ezt adván válaszol:

— A dervis semmit sem gondol, nem is teljesít sem fogadalmat, sem kötelességet, hanem cselekszik ugy, mert Allahnak nagy prófétája ezt ugy rendelte.

Csak az hiányzott, hogy utána tegye: Amen! olyszeregi hangon tudta elmondani e botor, értelem nélküli szavakat.

Ugy is volt az most Budapesten s hazánk egyes vidékein, amint azt a török mondotta a dervisek viselkedéséről; volt szellemi s anyagi bukfene, bárdolatlan bakugrás akármenyi; értelmetlen s így tehát érthetetlen felszólalás és eljárás mindenféle s gyakori esetekben még azok részéről is, akiknek öntudatát és mivelt-ségét mégis többre becsülem eddigelé, mint a dervisek öntudatát és mivelt-ségét; és mindez a próféta parancsára történt ugy, amint történt. A próféta szava pedig azért hatott oly rendkívüli varázserővel, mert ez esetben a próféta nem volt egyéb, mint Tisza Kálmán elleni gyűlölet s irigység érzelme.

E sajnos, mesterségesen előállított izgultság következtében támadtak azután azom szomorú események, melyenek valának: Pulszky Károly képviselő inzultálása, Törzs Kálmán képviselő megtámadtatása s sértése, Chamorzil tanulónak a képviselőház folyosóján elkövetett, Ivánka s Rohonczy képviselők elleni támadásai s immunitásuk flagrans megsértése, s végre Rohonczy Gedeon nem indokolható sajnós s mindnyájunk által sajnált önvédelmi, Chamorzil elleni fegyveres fellépése. — Ez március 19-én történt, azon ülésből menve ki a képviselő, amely ülésben a ház túlnyomó többsége Eötvös Károlynak a miniszterelnök ellen emelt vádjait visszautasította.

De ugyanezen események által mintegy kényszerítve volt kénytelen a kormány eddigi engedékeny s nagyon is consilians állásából kilépve — a törvényszert s kötelesszerül erély utjára lépni, — mely megváltozott rendelkezése, valamint a tanuló ifjuság vagy a esőselek iránti üdvös következményeiről máris volt alkalmunk meggyőződhetni.

Magyarország becsülete, honpolgáraink nyugalma, valamint a fővárosban, ugy a vidéken, hazánk anyagi s erkölcsi érdekei s reputációja a külföldön, tették kívánatossá s szükségessé az erélyes fellépést, melynek előbb való igénybevétele s életbeléptetése esetében sok bajt lehetett volna talán elláritani.

Ezen eseményeket követte azután a március 26-án végbement névszerinti szavazás a 25. §. felett, mely szavazás miként való lefolyásáról bizonyosan értesítve vannak a tisztelt választók a napisajtó útján.

Kedves kötelességet teljesíték, midőn e jelentésemet az ó-kaniszaí kerület választóihoz intézem; kötelesség ez melynek lerovása által egyszersmind köszönetet mondok, a miért e kerület választói bizva önzetlen, hazafias s tisztességes gondolkodás módomban, nem támasztottak kétséget bennem az iránt, hogy szavazatom önök megnyugvásával is mindenkor meggyőződésesemhez, előre jelzett pártállásomhoz s elveimhez híven, adhattam meg, menten minden kényszerűtől, vagy melléktétektől befolyástól.

Budapesten, 1889. ápril elején.

Podmaniczky Frigyes,
képviselő.

Hirek.

Egyházmegyei hírek. Dr. Csicsáky Imre, Csekonics Endre grófnak nevelője, a kalocsai egyházmegye kötelekéből ki- és a csanádiba belépett. Vadócz Vince káplán nyugdíjaztatott.

Egyházi műének. A zombori róm. kath. templomban a nagyhéten „Jeremiás próféta siralmai“nak magán-részeit a következők urhölgyek és urak fogják énekelni: szerdán Auth Györgyné szül. Thim Flóra urnó (vegyeskar-betétekekkel), Városv László ur és Pelikán Mariska k. a. — Csütörtökön Lovich Aranka k. a. (vegyeskar-betétekekkel), Karvázy József ur (vegyeskar-betétekekkel) és Városv Lászlóné szül. Tárcezy Jozefin urnó. — Pénteken Vojnits Bella k. a. és Tessényi Vilma k. a. — Szerdán az első, valamint csütörtökön az első és második ének kezdő és befejező részeit az egyes versszakok kezdetét jelző zsidó betűkkel együtt, pénteken pedig az egész harmadik éneket Lickl György remek átirata szerint 32 tagu vegyeskar énekel, mely a kaszinó-egyleti dalárda 8 nő- és 16 férfi-tagján kívül a szíveségből közreműködő következő műkedvelőkből alakult: Auth Györgyné, Kalapsza Bella, Lovich Aranka, Tessényi Vilma, Tessényi Flóra, Városv Lászlóné, Vojnits Bella urhölgyek és Thim József ur. — A „lamentációk“ szerdán és csütörtökön délután 4 órakor, pénteken pedig akkor kezdődnek, mikor a körmenet a kalváriáról visszaérkezik. — Szombaton a feltámadás ünnepélyén a kaszinó-egyleti dalárda a „Regina coeli laetare“ kezdetű egyházi éneket adja elő. — Husvétvasárnapján a 10 órai nagymisén Fejér Eulália és Városv Lászlóné urhölgyek gradualéra nagyon szép kettőt énekelnek.

A nagyhét. A zombori róm. kath. templomban a nagyheti szertartások a következők rendben fognak megtartani:

Virágvasárnapon 10 órakor pálmagágak megáldása s körmenet, mire a Passióval a nagymise következik. Délután 1/2 4 órakor magyar sz. beszéd.

Szerdán délután 4 órakor gyász szolozsma Jeremiás siralmával s a „Miserere.“

Csütörtökön reggel 9 órakor nagymise közal-dozással; délután mint szerdán.

Nagypénteken reggel 8 órakor német prédikáció, mely után közvetlenül tartatik az előszentelt mise a Passióval és Kereszt-imáddal; mire a Szentség a szent Sirhoz vitetik, ezután bunyevác sz. beszéd. — Délután 3 órakor magyar sz. beszéd, melynek végeztével processió vezetetik a Kalváriához, honnét a templomba visszatérve énekeltek a Jeremiás siralma és a „Miserere“. Esti 7 órakor a szent Sírál ima és ének, mire a Szentség körmenetileg a sekrestyébe vitetik.

Nagyszombaton reggel 6 órakor körmenetileg Szentségkítétel. — 8 órakor tűzszentelés, a husvéti gyertya megáldása dícsénekekkel, ezután a profeciák, keresztut-szentelés, és minden Szentek litániája, mire a feltámadási nagymise következik. — Az ünnepélyes feltámadási körmenet esti 1/2 7 órakor tartatik meg.

Husvétvasárnapján reggel a 7 órai esendes mise után az étek megáldása; 8 órakor kismise és német sz. beszéd; 9 órakor esendes mise, utána bunyevác sz. beszéd; 10 órakor ünnepélyes nagymise, délután 3 órakor vesernye.

Meghívó. A megyei községi tanító-egyesület központi választmánya ülését folyó évi ápril hó 25. napjának délelőtti 9 órájára tüzetvén ki, melyre ezen választmányi rendes tagjai tisztelettel meghívattak. A tanács-közműny a vármegye-épület kistanács-teremében lesz megtartva. Tárgyak: a) A körök elnökeinek jelentése a lefolyt időszak alatt teljesített köri működésükről. b) Jelentés az egyesületi pénztár állapotáról. c) A mult évi közgyűlés utasítása folytán a zenai közgyűlésen meg nem jelent tagoktól bekért igazolványok fölötti határozat hozatal. d) A folyó évben kiadandó II. „Evkönyv“ szerkesztő-bizottságának megválasztása. e) A beérkezett ügyek fölötti intézkedés. f) A folyó évi közgyűlés határnapjának megállapítása. g) Indítványok. — Felhívom a körök elnökeit, miként jelen meghívás vételétől számított 8 nap alatt köri működésükre vonatkozó jegyző-könyveket, valamint körük kötelekébe tartozó s a mult évi zenai közgyűlésben meg nem jelent tagok távol maradását igazoló jelentéseiket, ugy a már folyó évi március hó 18-án az egyesületi jegyző által megküldött, a tagdíjhátralékosok által időközben fizetett tagdíjbe-jegyzéssel kiigazított jegyzéket is betérjeszteni szíves-kedjenek. Zombor, 1889. április 7-én. Schmausz Endre alispán, mint a Bács-Bodrogh vármegyei községi tanító-egyesület elnöke.

Kitüntetett községi jegyző. Szokola Gyula Csantavér községi tevékeny és derek jegyzőjéhez a zombori m. kir. adófelügyelőség a nmeltóság m. kir. pénzügyminiszterium rendeletéből a következő elismerő átiratot intézte: „Tekintetes Szokola Gyula községi jegyző urnak Csantavéren. A nmeltóság m. kir. pénzügyminiszteriumnak f. évi március hó 22-én 4640. sz. alatt kelt magas rendelete alapján van szerencsém uraságod örvendetes tudomására hozni, hogy a magas pénzügyminiszterium uraságodnak az adóbehajtás körül 1888. év folyamán alatt kifejtett sikeres tevékenysége felett elismerését kinyilvánítani kegyeskedett. Engedje remélnem, hogy a jövőben is egész odaadással arra fog törekedni, hogy a magas államkincstár jól felfogott érdekei minden irányban megóva legyenek. M. kir. adófelügyelő. Zomborban, 1889. ápril 1. Buday József s. k., p. ü. tanácsos.“ — Hasonló értelmű elismerényt kapott Rajky Lipót községi adóvezérelője is.

Bárá Rudits József hagyatéka megismerésre kerül. Az egyezség csakis a végrendeleti hagyományosok és örökösök között jött létre, a törvényes örökösök azonban ahhoz hozzá nem járultak. Minthogy a kir. tábla a törvényes örökösök felfolyamodására akkép határozott, hogy ezek csakis a második (1883-ban kelt) végrendelet érvénytelenítése iránt indíthatnak keresetet, e végrendelet érvényessége fölött most már a bíróság fog itélni. A kir. tábla egyuttal a törvényes örökösök kérelmére a hagyatéki javak állagának fentartása és a jövedelemből a folyó terhek rendszeres kifizetése céljából az egész hagyatéki vagyonra a zárgondnoki kezelést rendelte el. Addig tehát, míg a törvényes örökösök által megindítandó per tényleg befejezve nem lesz, a vagyon sem értékesíteni, sem felosztani nem lehet.

Pályázat van hirdetve Ns.-Militicsen póstamesteri állásra.

Allami bevételek. A „Pol. Corr.“ értesítése szerint, a magyar állam bevételei az 1889. év első és második havában oly kedvezően folytak be, hogy e hónapok végeleges mérlege, habár a multév terhére számos fizetés volt teljesítendő, 3 millióval kedvezőbb, a mult év megfelelő időszakához képest; különösen a fogyasztási adó jövedelme igen kielégítő.

Meghiúsult egyezség. A m. kir. belügyminiszter Petovszellő községében a közbirtokosok és község között létrejött legelőfelosztási egyezségtől a jóváhagyást megtagadta.

Ó-Becseről írják: Ápril 8-án reggel 5—6 óra közt Török Kálmán helybeli gyógyszerész gyakornok morfiummal megmérgezte magát s 9 óra meghalt. Öngyilkosságának indokai ismeretlenek. Rövid idő alatt ez a 3-ik öngyilkossági eset nálunk.

Eltűnt e hó 4-én Szabadkán Kristóf József nevű közbuzár. Ruháit a palicsi tó partján találták meg s így azt hiszik, hogy öngyilkos lett.

Árverés. Rádin Lázár ó sztapári lakos 689 frtra b. ingatl. május 1. Zombor.

Körözés. Rablással vádolt Hambek János illetőségi helyéről ismeretlen helyre távozván, körözötték elrendelték. Személyleírása a következő: mérszároslegény, 33 éves, római kath., középtermetű, arca kerek, szeméi feketék, orra és szája rendes, haja fekete, fogai épek. Felkértemek az ország összes törvényhatóságai, területükön köröztesse s feltalálás esetén ezen kir. törvényekhez kísértetni. Szabadkai kir. trvszék. (Az illető már elfogva til s a zombori ügyészség börtönében várja büntetését. Rov.)

Sztanisicsról írják: Hambek itt valaha esendő volt, de meglopta társait s ezért hadbírósgai ítélettel elcsapatott. Ismeretése a meglottott nagykozmárossal még esendő korából datálódik; ennek révén s mert mint mérsáros a hétfői vásáron kint volt, tudta, hogy a kozmáros marlik eladásából szépen pénzelt. Megleste tehát s ellopva 400 frjtát. Ebből 251 frt megkerült, a többit egy éjjel elverte.

Hirdetmény. Zombor szab. kir. város tanácsa részéről ezennel közhíré tétetik, miszerint az 1883. évi XX. t. c. 2. §-ban jelzett földbirtokok kivételével a város egész területén gyakorlandó vadászati jog, újabb hat évre árverés útján leendő bérbeadása feltételeinek megállapítása céljából Zomborban 1889. ápril 14-én d. e. 10 órakor a városháza nagytermében a város polgármesterének elnöke alatt tartandó értekezletre Zombor sz. kir. város mindazon földbirtokosai, kiknek vadászterülete a fent hivatkozott törvény 3-ik §-a értelmében a város tulajdonát képező vadászterületekkel együtt adandó bérbe, jelen hirdetmény útján meghívhatnak. Kelt Zomborban, a városi tanács 1889. ápril 9-én tartott üléséből. Dr. Csibás Benő, polgármester.

Visszahonosítás. Venetianer Sándor, a soóvei ágostai evangélikusok derék új lelkesze, ki pár éven át Oroszországban mint hitközlér működött, visszavágyva a magyar hazába, ismét elfogadta ragaszkodó hűvének meghívását s visszatért Soóvára. Hogy hivatalát elfogallassa, előbb a visszahonosítási esküt letette a vármegyei alispán ur kezébe s most már újra magyar állampolgár színe is, mert szíve az oroszok között is az volt.

Kántortanítók pótdóója. A m. kir. belügyminiszter idei 3790. sz. intézkedéssel úgy decitált, hogy a néptanítói javadalommal összesítetten megállapított kántori fizetés közs. pótdóóval meg nem róható.

Az alföld-fiumei vasút-részvénytársaság Kochmeister Frigyes elnöke alatt tartotta évi rendes közgyűlést. A társulat részvény-álladéka 1888. év január 1-én 90,593 drb volt 18,118,600 frt névértékben. Ebből az évfolyamán kisorsoltak 300 darabot 600 frt névértékben. A 19 millióból álló I. kibocsátás elsőbbségi kölesből kisorsoltak 266 darab kötvényt 53,200 frt névértékben. Az 1,706,600 frtból álló II. kibocsátás elsőbbségi kölesből kisorsoltak 64 drb kötvényt 12,800 frt névértékben. A közgyűlés tudomásul vette a jelentést, és úgy az igazgatóságának, mint a felügyelő bizottságának a fölmentvényt megadta.

Körözés Miután vádolt Sztanis József utolsó tartózkodási helyéről. Feketehegy (Bács megye) községéből ismeretlen helyre távozott, körözése ezennel elrendelték. Személyleírása a következő: 27 éves, református vallású, nős, juhász, állandó lakhelyéről, Feketehegyről ismeretlen helyre távozván el, felhívhatnak az ország összes törvényhatóságai, területükön köröztesse s feltalálás esetén ezen királyi törvényekhez kísértetni sziveskedjenek. Szabadkai kir. trvszék.

Nekrológ. Hrobony János nyugalmazott kir. járásbíró, — ki meggyékben a topolyai és kulai kir. járásbírósgoknál, a szervezés óta mint járásbíró működött, s igazságszeretete, ügybuzgalma, szorgalma és méltányossága által a nagy közönség becsülését, felettis hatóságának elismerését és alantás tisztviselő társainak szeretetét vívta ki magának, — folyó hó 7-én délután 3 órakor 14 napi súlyos szenvedés után, 75 éves korában Felér megyében Kis-Lookon, rokonai körében, elhunyt, s nyanyott e hó 9-én délután eltemettetett. Nyugodjék békében!

Ajándék. A „Magyar írók és művészek társaságának nyugdíj alapja” javára a Bács-Bodrogh megyei helyi érdekű vasutak igazgatósága 20 frtot adományozott.

A denaturált szesz árulása. A kis- és középkereskedők beadványára érkezett pénzügyminiszteri rendelet alapján mindazon kereskedők, a kik denaturált szeszszelletel bírnak, a szesz elárulására ez évi május hó végéig jogosítva vannak.

Regálemegváltás és a telekkönyv. Az igazságügyminiszter értesítette a bíróságokat, hogy az italmérsi jövedékre vonatkozó kártalanítási eljáráshoz szükséges telekkönyvi másolatok az 1888. XXXVI. t. c. 27. §-a értelmében a telekkönyvi hatóságok részéről helyegmentesen adandók ki.

Elfogott család. A zombori főszolgabírói hivatal által kurrentált, német palánkai illetőségű Fellner Miksa kereskedő-segéd f. hó 7-én a fővárosi rendőség által letartóztatott. A főkapitányság elé vezetve bűnbánólag bevallotta tettét. Bevallotta, hogy Ó-Szivacon monogram-készítőnek adva ki magát, Löbl Jakab kereskedőtől, azon a címen, hogy az ezüstneműbe bevési a család nevét, 280 frt értékű ezüstneműt csalt ki, a melynek egy részét 40 frtért Zomborban, másikát pedig 100 frtért Pécsen zálogosította el. A csalót a kir. ügyészségnek fogják átadni.

A sorsjegyek átbélyegezéséről. Az Ausztriában alkotott új sorsjegy törvény értelmében, a külföldi sorsjegyek valamennyien, a magyarországi sorsjegyek közül pedig egynéhány különben szigorú bírság terhe mellett átbélyegezendők. Ezen törvénynek Magyarországra nézve ugyan kiható ereje nincs, de mivel annak lehetősége merül fel, hogy egy némelyik sorsjegy tulajdonos, sorsjegyét akarja érvényesíteni vagy eladni, ennél fogva

szükségesnek tartjuk ezen törvény egy némely tételét, tájékoztatás szempontjából, a sorsjegyeket bíró közönség tudomására hozni. Az egyes sorsjegyek átbélyegezése a következő kiadásokkal van egybekötve: 1855. évi porosz, 1866. évi belga, 1867. évi bádeni, 1857. évi anhalti sorsjegyeknél 94 kr; az 1845. évi porosz, az 1871. évi soproni, az 1863. évi lübecki, az 1846. és 1866. évi hamburgi sorsjegyeknél 63 kr; az 1868. évi braunschweigi sorsjegyeknél 19 kr; a szászmeiningeni, az olasz vörös kereszt, és a szerb dohány monopól sorsjegyeknél 7 kr; az 1864. és 1866. évi orosz, és a török sorsjegyeknél 1 frt 25 kr; az 1868. évi finn, és az 1860. évi svéd sorsjegyeknél 13 kr; és a 3% 1881. évi szerb sorsjegyeknél 32 kr. A magyar sorsjegyek közül a Keglevics-, Budai-, Magyar vörös kereszt-, Magyar zálogkölessen-, Bazilika-, és Józsv-sorsjegyek bélyegezendők át és pedig ingyen. A többi osztrák és magyar sorsjegyeket egyáltalában nem kell át bélyegezni. A fent megemlített külföldi sorsjegyeket kivül, a többiek Ausztriából ki vannak zárva. A mi most azt illeti, hogy a sorsjegyek Magyarországon átbélyegezendők-e vagy sem, erre nézve ajánlatos, az utóbb megnevezett Ausztriában átbélyegezés alá kerülő magyar sorsjegyeket átbélyegeztetni, a már említett okból, a többi sorsjegyeknél ennek szükségére fenn nem forog. De minden kétséget kizáróan, kijelentjük, hogy ezen sorsjegyek átbélyegezése is csak az illető tulajdonosok tetszésétől függ, a mennyiben a Magyarországon forgalomban levő sorsjegyeket átbélyegezni nem kell. Az átbélyegezések f. évi április hó 28-ig eszközöltettek.

Gyászhir. Szomorodott szívvel tudatjuk rokonaink és számos ismerőseinkkel hogy felejthetetlen leányunk, testvérünk és sógorunk Kukula Anália folyó évi április hó 10-én déli 11 órakor, életének tavaszán, hosszas és kínos betegségben elhunyt. A boldogultnak hült tetemei folyó hó 12-én d. u. 5 órakor fognak a helybeli r. k. sirkertben örök nyugalomra tétetni; lelke üdvéért az engesztelő szent mise pedig e hó 12-én d. e. 9 órakor a helybeli r. k. egyházban megtartatni. Zombor, 1889. évi április hó 10-én. Áldás és béke hamvaira! Kukula Antal és neje szül. Glatz Jozefa, mint szülők. Csarsch szül. Kukula Mária, Kukula Antal, Kukula Hermína, Kompot szül. Kukula Jozefa, Raichl szül. Kukula Erzsébet, Kukula István, mint testvérek Kukula szül. Rosner Mária, sógorné. Csarsch Sándor, Raichl Sándor, Kompot Kálmán sógorok.

Névváltoztatás. Mess József újvidéki lakos vezetéknévét Vargára változtatta.

Lopott tárgyak. Mult hó 28-án virradóra Brandecker Ferenc krusevlyai lakos kárára pince aijtája feltörése után 50 itec serlés zsír, 2 drb bárány, összesen 30 frt értékben ismeretlen tetesek által eltolvajoltatott. Zombori főszolgabíró.

Államsegély. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur a bajai iparos tanonc iskolát az 188% tanévre 500 frt államsegélyben részesítette.

Pályázat. A győri árva kir. alapítványnál az 188% tanév kezdetétől 2 állomás egyenként évi 80 frttal jött üresedésbe. Ezeknek betöltésére pályázat hirdettetik következő feltételek és megjegyzések mellett: A győri árva kir. alapítványbeli ösztöndíjakra, szegény kath. vallású, jó előmenetellel és iskolába járó, vagy inaskodó árva fiúk és leányok pályázhatnak. Az e részbeni folyamodványok a győri árva kir. alapelvi állomásokat illetőleg Nógáll Károly győri püspöki helynökhoz, mint az alap igazgatójához címezendők és az illető tanintézeti igazgatóságoknál, hol a pályázók jelenleg tanulnak, vagy a megyei és városi közönségeknek 1889. évi ápril hó 15-ig mint ezenel kitézött határnapig benyújtandók. A benyújtandó folyamodványok következő kellekekkel szerelendők fel. 1. A legközelebb lefolyt 188% tanévről szóló iskolai vagy inaskodási előmenetelről szóló mesteri bizonyítvánnyal. 2. Az esedező szüleinek polgári és vagyoni állapotáról és netáni érdemeiről, testvéreinek létszámáról, valamint arról is, élvez-e esedező, vagy egyik testvére ösztöndíjat és mi alpból, hatóságilag kiállított hiteles okmányokkal. A gyermekek, egyenként névszerint és koruk szerint mutatóndók ki. 3. A keresztlevéllel és az esedezőnek atja vagy mindkét szülője halálát igazoló bizonyítvánnyal. 4. Megemlítendő a folyamodványban azon kir. pénzár, a melynél adományozás esetében az ösztöndíj-illetmény felvétele kívántatik. Az ekképen felszerelt folyamodványok az illető tanintézeti igazgatóságok és megyei vagy városi hatóságok által, és pedig az előbbiekről részéről vagy közvetlen, vagy a tankerületi főigazgatóságok útján, az utóbbiak részéről pedig szintén közvetlen az 1889. évi ápril hó 25-ig a fennevezett pártfogóhoz, a minösítvényi táblázatok kíséretében eljuttatandók. Végül megjegyeztetik, hogy az ösztöndíjazók ha fiúk, a nyert ösztöndíjat tanidejük vagy inaskodásuk tartamára, ha leányok, férjhezmenetelükig, vagy anyagi állapotuk másképp kedvező megváltozásáig, legfeljebb azonban életük 24. évének befeljeztéig élvezendik. A fent kitézött határnap eltelte után, vagy illető tanintézeti igazgatóságok mellőzésével közvetlen a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumhoz benyújtott kérvények egyszerűen vissza fognak utasítatni. Budapest, 1889. évi március hó 16-án. A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumtól.

Bács-Bodrogh vármegye helynévtára.

Irtta: Iványi István.

Elöttem fekszik ezen igénytelen, százótvén oldalra terjedő könyv. Szerény a címe, még szerényebb a bevezetése. Aki látja és nincs beavatva a történet-kutatás titkába, azt hiszi, hogy nem sok fáradságba kerülhetett ez adatok összeállítása. Vajh! de mennyire csalódik!

Bátran állítom, hogy történelmi társulatunk derék alelnöke tőretlen uton járt; egy-két csapatot, gyalogutól eltekintve, nem igen talált utuntatót. Bács-Bodrogh megyének nincs számbavehető, még kevésbé hozzáférhető levéltára; a vidéki helyek mit sem nyújtanak, a városok levéltári anyaga feldolgozatlanul vár jobb időkre, a midőn akadnak dilettáns történetírók, akik napszámoknak állnak be, összehordják a nyers anyagot, melyből a hivatott művész palotát emelend. Irhatott volna-e Horváth, Szalay oknyomozó történetet, ha nem talált volna feldolgozott történeti forrásokra? — Iványi István ur hordott össze anyagot is és alkotott is.

Lépten-nyomon új adatokra találunk, melyeket előbb megjelent történelmi művekben (Pesty, Steltzer) hiába kerestünk. Közel 250 bács-bodroghli helyről nyertünk felvilágosítást, és mindenütt kiérzik a kritikus író, ki ada-

it nemcsak összehordotta, hanem meg is válogatta, jól rendezte s szépen feldolgozta. Minden helység történelmi múltja kidomborodik, mintha önálló cikk volna, pl. „Zombor“; keresetlenül oldja meg az eddigi zavart, összekuszált nézeteket. „Bortányán“ pedig oly meggyőzőleg, érvelőleg értekezik, hogy az ellenkező nézetet valló Do-noszlovits dr. érvei szinte elvesznek. Józan kritikával dolgozik és ez az olvasóra, ki közelebbről ismeri e könyv anyagát, valóban üdítő hatást gyakorol.

Engem kiválóan érdekel ezen mű; érzem, hogy a feltétlen dicséret szokatlan a Bácska hasábjain; de én nem tudok rosszat vagy hibásat felhozni. Ha van is — hiszen semmi sem tökéletes, — de nem Iványi hibája. Arról nem tehet, hogy minden anyag nem állott rendelkezésére, hiszen emberöltő munkába fogott volna, ha előbb minden adatot össze akart volna írni. Ez azonban nem is volt célja; igaza van, egy embertől ezt el nem várhatni. Ha tehát itt-ott téved, az csakis az anyaghiány-nak tulajdonítható.

A műből kiviláglik, hogy mi legyen a történelmi társulat feladata; a megyei monográfia megírását előmozdítani kötelessége s ha alelnöke ily buzgó fogta fel feladatát, elvárjuk, hogy az egylet egyéb tagjai is, erejükhez képest a mű megalkotásához hozzá fognak járulni.

A mű végén több földrajzi térkép van csatolva; ismerem ezeket eredetiben. A gráci jesuita könyvtárban még ezeken kívül is több régi térkép található, egy-nemelyikét lemásoltam a társulat számára.

A betűrendes beosztás nagyban könnyíti a használhatóságát. A nagy fáradsággal és még több buzgósággal írott könyvet Sándor Béla ur öméltségének ajánlta a szerző.

Ismétlem, oly derék munka, hogy szinte irigylem tőle — a szerzősége.

Grác.

Thim József.

A KORZÓN.

Irtta Csillag Károly.
(Folytatás.)

A szabadkai papírkörház történetét talán ismerik a tisztelt olvasók; akkoriban történt, hogy ráfogták az ottani városi hatóságra, hogy egy pár diurnistát, akiknek kitőlönben semmi bajuk sem volt, az ágyakba fektetett, kiknek kötelességük volt az nap köhögni és kint be-venni, szóval betegnek lenni, hogy annál nagyobb legyen a hatás.

Ilyen terveim voltak, midőn a korzón végig sétáltam és csak gyér publikumot találtam, szerettem volna határozatilag kimondani, miszerint tekintettel arra, hogy fáról és padokról cikkezni vajmi bajos dolog, ismerjék kötelességüknek városunk szépeit a korzót naponta legalább egyszer végigsétálni.

Azonban már egy gombostűről is irtak regényt, aránylag tehát nagyon sokat lehetne írni, ha még oly kevés is volt a publikum.

Hiszen két szép szem is elég arra, hogy egy itveg alizarin tintát el lehessen fogyasztani, hát még ha szem-íveget is hordanak és a sugártörés után rögtön egy szerelmes szív török meg.

A patvaristák.

Ime ott van egy csoport, mindmegannyi patvarista, jogász, exjogász és kétes indexű, a fővárosból idemene-kült tünnetű, akik még mind ott tartanak, ahol a „nagyreményű“ címet nem lehet visszautasítani és amikor az ember előtt a vizsgák „hozom“ alakjában lebegnek.

— Barátom — mond az egyik — tudod mily hatást tett rám az a Pest?

— Milyent? — kérdi a megszólított, aki el van készülve arra, hogy valami nagy bolondot fog most hallani.

— Éppen olyant, mint Marienbad.

— Hogyan?

— Hát ugy, hogy kövéren mentem fel és lesoványodva tértem vissza.

De most már a másik is gusztust kap a szellemeskedésre; hát tudjátok-e mily hatást gyakorolt reám a főváros?

— Milyent?

— Éppen olyant, mint amikor a kanálisban az első uszóleceket vettem...

— Hogyan?

— Hát ugy, hogy itt is, ott is megbuktattak.

A harmadik is analogiával él; hát tudjátok-e mily hatással volt em reám Budapest? — megmondom — ugy éreztem magam ott, mint a petroleum Erdélyben, a forrásaim mind kiapadtak és csak tites hordokát láttam...

— Pardon urak, kissé csöndesebben — és a jogász-sereg félre ugrik és utat enged neki, Neki — mert ő egy Ideál.

Es jön az ideál. Szemei lesütve középiskolai szerénységgel, amint az egy kis lányhoz illik.

De hiszen az ideálnak, mikor imádójával találkozik, feltétlen kötelessége elpirulni. Megteszi kötelességét és elpirul, olyan szendén és bájosan, hogy a hatás elkerülhetetlen.

Még tíz lépés avance és mindenki tudhatja, hogy most következik a köszönés. Ez a tíz lépés csakugyan nagy feladat, mintha csak órahosszakig tartana.

A gondolatok egész madárserege röppen el ezalatt, szerelem, negédség, bók, vitriol és házasság — minden a legvadabb borzasztóságában.

Es ezek a gondolatok egyformán hullámanak a két egymásért dobogó kebelben, de nem egyforma kihatás mellett, mert míg a szerelmes hölgyecskét senki sem zavarja gondolatmenetében és ábrándjaiban — őt a Budapestről lemaradt tünnetűt és akit elég naivnak tartanak arra, hogy szerelmi bubánatban szenved, a kollegák jobbra és balra lökdösik s oldalba titik nem éppen a legdicszítváltabb módon, hogy — hallo! te kollega ur, ott jön az ideálod — és inzuláltják, akárhacsak a muzeumköruton egy mediumot találtak volna.

S az egész jogász-sereg, mikor a válságos perere kerül a sor, a legkomolyabban tünnetűleg küsszönnek az ideálnak, az ideál boldognak érzi magát és már előre érzi, hogy holnap is a korzón sétálni fog és töprenkedik a fölött, hogy ott lesz-e ő, mert ha nem lesz ott, akkor többé sohasem megy a korzóra.

Megint egy esemény, ott jön az ideál Nro 2, és ismétlődik az előbbi jelenet és érzelmek.

Ez a jogász-sereg nem annyira „ellenállhatatlan“, mint „kikerülhetetlen“, mert folyton utjában van a járókelőknek és csak nagy bajjal lehet miattuk az utat tovább folytatni.

Borzasztó vitákat folytatnak a miatt, hogy melyik professzornál a legnagyobb passzió megbukni és az egyik öntelt büszkeséggel argumentál, mert ő tapasztalásból beszél.

... Előbb kerül egy paraszt ember, aki nagy tisztességgel közelít feléjük és kérdezi tőlük, hogy mondanak meg a tekintetes urak, hogy hány óra van most. Természetesen valamennyien, tündetőleg mind a nyolcan kiszedik zsebtükből az órát és ámbár csak 6 óra van, mégis közös megállapodással azt felelik, hogy 8 óra van.

A paraszt ember felismeri a tréfát és kérdezi tőlük: „Ugyan micsodák az urak?”

— Micsodák? — fiskálisok vagyunk.
— Mindjárt gondoltam, hogy fiskálisok — mond a paraszt ember — mert sokat számitanak.

Megjegyzés nélkül mitsem hagyhatnak, észrevesznek mindent, úgy hogy a korzó valóságos titkos rendőreinek lehet nevezni őket, de akik inkább egy kis rendtelenséget, mint rendet csinálnának, ámbár akad mindig egy-egy, aki a dekorum megtartására figyelmezteti a többieket.

Nálunk Magyarországon a jogászfisúság nevezetes arról, hogy egymással szemben demokrata érzelmű és hogy valamennyi ha nem is gyűlöli, de szeret incselkedni a filozofia. Ez a demokrata érzelm fényesen dokumentálva van a fővárosban is, ahol a legelőkelőbb arisztokrata fiú is a jogászok között keresi társaságát. Hát még az ily vidéki városban, ahol még kucsma se kell, hogy valakiről tudni lehessen, miszerint egyetemi polgár, ahol az egyik ember egy evidenciában tartja a másikat, mintha örökösévé akarna kineveztetni.

Most pedig engedelmet tisztelt hölgyvilág, hogy az udvariasság mellőzésével egy jogászesoportot mutattam be előbb, de hiszen a nehezebben az ember előbb szereti magát túltenni s amit forma dolgában rosszul tettem, azt addig, míg tinta, toll és nyomdafesték van a világon, mindig jóvá lehet tenni.

Ügyszafaló.

Egy pár könyecsepp nélkül
Mi volna az élet?
Egy pár harmatgyöngyön
Tikkadt virág éled.
Egy pár könyvtől tisztul
Az ember kebele,
Egy pár harmatgyöngytől
A rózsá levele.

Örökös mosolytól
Eltámul a lélek,
Örök verőfénytől
Fonnyad a természet.
Oly jól esik néha,
Fölküld a zápor,
Fölküld a lelkem
Szemem záporától.

Zord sivatag nélkül
Nincs enyhe óznak,
Égető szomj nélkül
Hűsítő pohárnak.
Azért sirj hát lelkem,
Sird ki magad újra,
Tiszta napfény árad
Felhőre, borúra.

Naptár. Április.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
12 Pént.	7 fájd. sz.	Gyula	31 Hypatius
13 Szom.	Jusztin	Justinus	10 Április
14 Vas.	F 8 Virágvas.	F 8 Viragv.	2 A 6 Vir. v.
15 Hétfő	Neszte	Neszte	3 Nicetas
16 Kedd	Turibius	Aron	4 Józ. Gy.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.

Helyettesítő:
Laptulajdonos és kiadó: BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

2497. szám.

k. ig. 1889.

Árlejtési hirdetés.

Bács-Bodrogh vármegye kulai járásához tartozó Ó-Verbász községében a község ház újból való felépítésének biztosítása céljából Ó-Verbász község házánál **f. évi április hó 18-án d. e. 9 órakor** írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános árlejtést tartok.

Ehhez a vállalkozókat azzal hívom meg, hogy az árlejtés megkezdése előtt a 13,302 forint előirányzati összeg 5%-a készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban leteendő, illetőleg az ó-verbászi községi előjárásnál az árlejtés megkezdéséig benyújtandó zárt ajánlatok melléklendő.

Az építkezés műszaki tervei és az árlejtés többi feltételei az ó-verbászi községi jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kulán, 1889. évi április hó 4-én.

Molnár Károly,

főszolgabíró.

3-2

1402. szám.

k. ig. 1889.

Pályázati hirdetés.

Bács-Bodrogh vármegye almasi járásához tartozó Bajmok községében megírtesedett jegyzői állás **folyó hó 27-ik napján** Bajmokon d. e. 10 órakor tartandó választás útján fog betöltetni.

Felhívtnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint kérvényeiket az 1886. évi XXII. t. c. 74. §-a és az 1883. évi I. t. c. 6. §-a által megkövetelt minőségüket, eddigi alkalmaztatásukat és erkölcsi előéletüket, valamint a magyar nyelven kívül a német és a dalmát nyelvekbeni jártasságukat igazoló okmányokkal felszerelten, hozzám bezárólag folyó évi április hó 24-éig okvetlen nyujtsák be, mert a később érkező folyamodványok figyelembe vétetini nem fognak.

A jegyzői javadalmazást 600 forint készpénz fizetés, szabad lakás, $\frac{1}{4}$ telek föld s a vele járó szérűskert és legelőtelmény haszonélvezete képezi; a föld után az adót a község, az illeték egyenértékben azonban a jegyző fizeti.

Bács-Almás, 1889. április 6-án.

Deák Zsigmond,

főszolgabíró.

3-2

11305. sz.

tk. 1888.

Arverési hirdetés.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közzhírré teszi, hogy a zombori takarékpénztár végrehajtónak Petrovits Timotheus zombori lakos végrehajtást szenvedő elleni 600 forint tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (a zombori kir. járásbíró) területén lévő, Zomborban fekvő, a zombori 1071. sz. tjkvben Petrovits Timotheus nevében álló A. 1. sor 3595-3597. hr. 493. ö. i. sz. ház és 411 $\frac{1}{2}$ ö. beltelekre 720 forint, 2. sor 18047. hr. 2 hold 1075 ö. szántóra 184 forint és 3. sor 18019. hr. sz. 1 hold 574 $\frac{1}{2}$ ö. szántóra 258 forintban ezennel külön-külön megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1889. évi május hó 10-ik napján délelőtti 9 órakor a zombori kir. telekkönyvi hatóság árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvényeikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1888. évi november hó 30-án.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Tessék kérni dr. Kemmerich tanár

MÚSKIVONATÁT,

(Gyár: Santa Elena Dél-Amerika.)

és meg fog győződni, hogy ez

kiadóbb és ízletesebb,
minden eddig ismert húskivonatnál.

Kapható Zomborban: Heindlhofer Róbert, Falcione Gusztáv, Mayer és Thum és Weidinger S. és Zs. urak kereskedéseiben. 15-13

11280. sz.

tkvi 1888

Arverési hirdetés.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közzhírré teszi, hogy a zombori takarékpénztár végrehajtónak Pavkov Dása ó-sztapári lakos végrehajtást szenvedő elleni 500 forint tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (az apatini kir. járásbíró) területén lévő, Ó-Sztapáron fekvő, az ó-sztapári 558. számú tjkvben Pavkov Dása nevében álló A. 1. sor 582. hr. 490. ö. i. sz. ház és 1020 ö. beltelekre 547 forint, 2. sor 891. hr. sz. 3 hold 1599 ö. szántóra 800 forint és 3. sor 1682. hr. sz. 1 hold 714 ö. kaszálóra 468 forintban ezennel külön-külön megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1889. évi május hó 8-ik napján délelőtti 9 órakor Ó-Sztapár község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. nov. hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1888. évi november hó 30-án.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Zombor, 1889. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából

167. szám.

1889.

Arverési hirdetés.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közzhírré teszi, hogy az apatini tek. kir. járásbíró 4726. számú végzése által Cseszer Antal ó-sztapári lakos ellen 700 forint tőke, Trnyakov Jován ó-sztapári lakos végrehajtó javára ennek 1888. évi július hó 15-ik napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 70 forint 58 krajcár költség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 457 forint becsült 3 ló, 2 koezi, 29 darab juh, sertés, zab, kukorica, 5 akó bor, üres hordók, széna és szalmából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 1889. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Ó-Sztapár község házánál leendő eszközzésére 1889. évi április hó 26-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozik ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Apatinban, 1889. évi április hó 3-án.

Oláh János,

kir. bir. végrehajtó.

ÉRTESETÉS.

Bátorkodom a n. é. hölgyközönség szíves tudomására hozni, miszerint évek óta fennálló és jó hírnévnek örvendő

nőiszabó-műhelyemben,

számos kitűnő munkaerőn kívül, újabban egy külön **tunika-rendezőnőt (Rafferin)** alkalmaztam, aki ebbeli tapasztalatait egy elsőrangú budapesti divatteremben szerezte; és így azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a nálam dolgozó hölgyközönséget **izlésteljes kiállítás** által s **igen jutányos árak** mellett minden tekintetben kielégíthetem.

Egyben b. figyelembe ajánlom azon körülményt, hogy ezentűl elfogadok **ruhaszövetekre** való megrendeléseket is, mi ebből nálam nagy választékban lesznek **szövetminták** megtekinthetők; továbbá raktáron tartok szintén dús választékban minden néven nevezendő **kellékeket** (Zugehör) a beszerzési áron.

Mindenemű **dívatlapok megtekinthetők nálam.**

Vidéki megrendelések a legrövidebb idő alatt fogantatosítottak.

Mély tisztelettel

Sohr Sándor,

2-2

női szabó,

főutca, Falcione Nándor ur házában, I. emelet.

1669. szám.

k. ig. 1889.

Pályázat.

Bács-Bodrogh vármegye Deszpot-Szent-Iván szerb ajku községében megírt s 400 forinttal javadalmazott községi irnoki állásnak betöltésére ezennel pályázat nyitattik s választási határnapul **folyó évi április hó 29-ik napjának reggeli 10 órája** tizetetik ki.

Felhívtnak mindazok, kik pályázni kívánnak, hogy pályázati kérvényüket szabályszerűen felszerelve, április hó 27-ig alólírotnál nyujtsák be.

Ujvidék, 1889. április hó 3-án.

Kolozsváry Sándor,

3-2

főszolgabíró.

135. sz.

1889.

Arverési hirdetés.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közzhírré teszi, hogy az apatini tek. kir. járásbíró 1010. sz. végzése által Károly Teréz bogojevai lakos végrehajtó javára Károly Mihály bogojevai lakos ellen 100 forint tőke, ennek 1888. évi december hó 13-ik napjától számítandó 8% kamatai és eddig összesen 39 forint 28 krajcár költség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 365 forint becsült 2 ló, 2 koezi, 1 üsző és 1 nagy kádból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 1889. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Bogojeva község házánál leendő eszközzésére 1889. évi április hó 27. napjának d. e. 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozik ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Apatinban, 1889. évi március hó 30-án.

Oláh János,

kir. bir. végrehajtó.